

7. 3. 2005

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Kdy máte nárok na placené volno

ŠETŘETE SI ZASLOUŽENOU DOVOLENOU. Na některé nezbytné činnosti vás zaměstnavatel podle zákona uvolní, aniž přijmete o mzdu.

Plánujete svatbu, odborné vyšetření u lékaře, který se nenachází v místě vašeho bydliště, nebo se musíte z pracovních důvodů přestěhovat a počítáte, kolik vám zbylo dovolené na zajištění těchto "akcí"? Zkuste si nejdřív zjistit, co z toho můžete absolvovat v rámci placeného volna.

V některých situacích může zaměstnanec využít pracovního volna s náhradou mzdy. Abyste si mohli pořádně užít svatební den, je předtím třeba zařídit značnou spoustu věcí. K tomu, abyste stihli oběhnout vše, co je potřeba, se vám budou nepochybně hodit dva dny placeného volna, z toho je jeden určen pro vlastní svatební obřad.

Pokud vdáváte či ženíte potomka, většinou na vás leží břímě většiny důležitých úkolů, ale ty budete muset splnit až po pracovní době, protože zákoník práce na tento případ pamatuje pouze jedním dnem, určeným pro obřad, na zařizování a obíhání placené volno nedostanete. A když budete ženit či vdávat otce nebo maminku, na volno nárok také máte, ale již bez náhrady mzdy.

Mezi důležité osobní překážky v práci patří také změna bydliště. Proto máte při stěhování nárok na volno. Ale pozor! Zaměstnavatel vám je zaplatí jen tehdy, pokud se stěhujete v jeho zájmu. V opačném případě máte nárok pouze na neplacené volno v délce jednoho pracovního dne při stěhování v rámci jednoho města. Eventuálně dvou pracovních dnů, stěhujete-li se z jednoho města do druhého.

Táboroví náčelníci

V případě, že máte zájem trávit část léta s cizími dětmi a během jarních, letních, podzimních či zimních prázdnin působit na dětském táboře jako hlavní vedoucí, vychovatelé, instruktoři, zdravotníci nebo hospodáři a věnujete se práci s dětmi během celého školního roku, nemusíte se bát o ušlou mzdu v práci. "Péče o mládež na dětských táborech se považuje za takzvaný úkon v obecném zájmu, a proto je zaměstnavatel povinen, pokud mu v tom nebrání závažné provozní důvody, poskytnout svým zaměstnancům pracovní volno v nezbytně nutném rozsahu, ale nejvýše tři týdny v kalendářním roce, a to včetně náhrady ušlé mzdy," potvrzuje právník Petr Hůrka.

Cesta z porodnice

Pracovní volno s náhradou mzdy dostanete také na vyšetření nebo ošetření ve zdravotnickém zařízení, které má smlouvu s vaší zdravotní pojišťovnou, je schopné potřebnou zdravotní péči poskytnout a je to zařízení, kam spadáte místem bydliště. "Zaměstnavatel vám rovněž poskytne pracovní volno s náhradou mzdy při narození dítěte pro převoz manželky či družky do zdravotnického zařízení a zpět," vysvětluje personální poradkyně Jana Nováková. Na placené volno je nárok i v případě, že jdete k lékaři pouze jako doprovod rodinného příslušníka nebo doprovázíte zdravotně postižené dítě do zařízení sociální péče, případně do speciální internátní školy.

Úmrtí v rodině

Když vás postihne tragická rodinná událost, úmrtí manžela, druha nebo dítěte, máte nárok na dva dny placeného volna a jeden den k účasti na pohřbu. "Jeden den pracovního volna s náhradou mzdy vám zaměstnavatel poskytne také při posledním rozloučení s rodiči a sourozenci vašeho manžela či manželky a pochopitelně i se zákonným partnerem či partnerkou vašeho sourozence," uvádí právník Petr Hůrka. Pokud zařizujete pohřeb členů rodiny, máte nárok na další den placeného volna. To samé platí i při účasti na pohřbu babičky, dědečka, vnuka, prarodičů manžela či manželky nebo další osoby, která sice nepatřila k nejbližším příbuzným, ale v době úmrtí s vámi žila v jedné domácnosti. Pokud obstaráváte pohřeb těchto osob, máte nárok na jeden den navíc.

Pomoc při živelních pohromách

Asi nikdo nezapomene na povodeň před třemi lety. Voda při ní tehdy napáchala obrovské škody. "Při povodních v létě 2002 jsem několik dní pomáhal lidem, kteří se dostali do tíživé situace. Některým se podařilo zachránit třeba i část majetku, některým opravdu jen to nejdůležitější," vzpomíná Karel Stuchlík z Ústí nad Labem. A pokud i vy jste patřili k těm, kteří obětavě pomáhali celé dny, měli jste nárok na placené volno ve výši průměrného výdělku. "Jednalo se totiž o překážku v práci z důvodu výkonu občanské povinnosti," vysvětluje poradkyně Nováková. Právnícká nebo fyzická osoba, pro niž tuto činnost vykonáváte, je povinna poskytnout vašemu zaměstnavateli příslušné refundace mzdy.

Zjistěte si, na co máte nárok

V případě, že řešíte závažnou rodinnou situaci, která vyžaduje absenci v zaměstnání, ověřte si, zda máte nárok na placené volno. Pomůže vám k tomu jednak paragraf 127 zákoníku práce a jednak nařízení vlády č.[108/94Sb.](#) a vyhláška č.[18/1991](#). Dnů na zotavenou není během roku nikdy dost, a pokud vám zákon umožňuje řešení těchto nezávinných skutečností v podobě volna a finanční náhrady ze strany zaměstnavatele, není důvod, proč byste neměli nároku využít a plýtvat řádnou dovolenou.

Případy nároku na placené volno:

návštěva lékaře

stěhování

svatba

narození dítěte

vedení dětských táborů

úmrtí v rodině

pomoc při živelních pohromách

Zdroj: Idnes, Lucie Pilátová